آيين‌نامه احراز استعدادهاي برتر و نخبگي

مقدمه:

به منظور تحقق بخشيدن به تأكيد مقام معظم رهبري در» استفاده صحيح و مناسب از ظرفيت‌هاي علمي نخبگان در راستاي توسعة همه جانبة كشور» و در اجراي مادة ٤ اساسنامه بنياد ملي نخبگان دربارة «تعريف نخبه و احراز استعدادهاي برتر و نخبگي افراد» آيين نامه احراز استعدادهاي برتر و نخبگي تصويب مي‌شود .در اين آيين نامه «بنياد ملي نخبگان كشور» به اختصار «بنياد» و دو وزارتخانة«علوم، تحقيقات و فناوري» و «بهداشت، درمان و آموزش پزشكي به اختصار «وزارتين علوم و بهداشت» ناميده مي‌شود.

ماده ١ـ هدف

منطقي كردن و تعريف شاخص‌هاي علمي، استانداردسازي معيارها و فرايندهاي شناسايي و معرفي نخبگان و استعدادهاي برتر هر بخش.

ماده ٢ـ تعريف نخبه و استعداد برتر

1ـ٢ـ «نخبه» به استناد ماده ٤ اساسنامه بنياد به فرد برجسته و كارآمدي اطلاق مي‌شود كه اثرگذاري وي در توليد و گسترش علم و هنر و فناوري و فرهنگ سازي و مديريت كشور محسوس باشد و هوش، خلاقيت، كارآفريني و نبوغ فكري وي در راستاي توليد و گسترش دانش و نوآوري موجب سرعت بخشيدن به رشد و توسعه علمي و اعتلاي جامعه انساني كشور گردد.

٢-٢- «استعداد برتر» به فردي اطلاق مي‌شود كه به صورت بالقوه نخبه بوده ولي هنوز زمينه‌هاي لازم براي شناسايي كامل و يا بروز استعدادهاي ويژه او فراهم نشده است.

تبصره ١: تعاريف فوق شامل استعدادهاي برتر و نخبگان بخشهاي مختلف از قبيل علمي و فناوري، آموزشي، فرهنگي، اجتماعي، هنري و مديريتي مي‌باشد.

تبصره ٢: تعريف و شرايط احراز نابغگي و نحوه حمايت از نوابغ توسط بنياد پيشنهاد و پس از تصويب هيئت امناء به تصويب شوراي عالي انقلاب فرهنگي مي‌رسد.

تبصره ٣: استعداد برتر و نخبگي يك فرآيند پويا است و مي‌بايست تداوم شرايط در دوره‌هاي زماني مشخص در احراز نخبگي معيار قرار گيرد.

ماده ٣ ـ فرايند احراز استعداد برتر و نخبگي در حوزه‌هاي مختلف

١-٣- در تعيين و احراز شرايط نخبگي، فرآيندهاي تعريف و تجربه شده توسط نهادهاي برگزينندة نخبگان هر بخش پذيرفته شده و با جهت گيري علمي و عقلايي سياست‌هاي موجود هماهنگ و معيارهاي وضع شده عنداللزوم تقويت و يا اصلاح مي‌گردد.

2٢- ٣ـ آيين نامه هاي موجود براي تعيين بهترينها در بخش‌هاي مختلف با رويكرد تقويتي مورد اصلاح و تصويب بنياد قرار خواهد گرفت.

ماده ٤ ـ شرايط احراز استعدادهاي برتر و نخبگي افرادي كه داراي يكي از ويژگي‌هاي زير باشند، استعداد برتر يا نخبه شناخته مي‌شوند.

١ـ٤ـ برگزيدگان المپيادهاي علمي معتبر داخلي و جهاني

الف) نفرات اول تا سوم المپيادهاي معتبر جهاني و بين‌المللي دانش آموزي با تأييد وزارت آموزش و پرورش به عنوان نخبه

ب) راه‌يافتگان مرحله نهايي المپيادهاي معتبر جهاني بين‌المللي دانش آموزي با تأييد وزارت آموزش و پرورش به عنوان استعداد برتر

ج) نفرات اول تا سوم المپيادهاي معتبر بين‌المللي دانشجويي با تأييد وزارتين علوم و بهداشت به عنوان نخبه

د) نفرات اول تا سوم المپيادهاي معتبر علمي دانشجويي كشور با معرفي وزارتين علوم و بهداشت به عنوان استعداد برتر

هـ) نفرات اول تا سوم المپيادهاي معتبر علمي دانش آموزي كشور با معرفي وزارت آموزش و پرورش به عنوان استعداد برتر

2ـ٤ـ برگزيدگان از ميان آزمونهاي سراسري

الف) برگزيدگان از ميان رتبه‌هاي برتر آزمون‌هاي سراسري مقطع كارشناسي از ميان ١٠٠ نفر اول براي رشته‌هاي رياضي و فيزيك، ٥٠ نفر اول براي رشته‌هاي علوم تجربي، ٥٠ نفر اول براي رشته‌هاي علوم انساني و ٢٠ نفر اول براي رشته‌هاي هنر به عنوان استعداد برتر

3ـ٤ـ مخترعان و مكتشفان

الف) برگزيدگان مسابقات و جشنواره‌هاي علمي معتبر داخلي و خارجي از قبيل جشنوارة بين‌المللي خوارزمي، جشنوارة جوان خوارزمي و جشنوارة علوم پزشكي رازي با معرفي وزارتين علوم و بهداشت و تأييد بنياد به عنوان استعداد برتر

ب) برگزيدگان از ميان مخترعان و مكتشفان ايراني كه اختراع و اكتشاف آنان در مراجع ذيصلاح داخلي و يا خارجي به ثبت رسيده باشد به عنوان استعداد برتر (بنياد تعيين كنندة مراجع ذيصلاح است).

تبصره: جشنواره‌ها و مسابقات علمي با تأييد وزارتين علوم و بهداشت و در موارد خاص با تأييد بنياد معتبر شناخته مي‌شود .

4ـ٤ـ دانش آموختگان

برگزيدگان از ميان نفرات اول دانش آموخته رشته‌هاي دانشگاهي (كارشناسي و بالاتر) داخل كشور و حوزه‌هاي علميه (سطح يك و بالاتر) با معرفي «وزارتين علوم و بهداشت» و «مديريت حوزه علميه قم و خراسان» به عنوان استعداد برتر

5ـ٤ـ برترين‌هاي مسابقات علوم قرآني

برگزيدگان نفرات اول تا سوم مسابقات معتبر قرآني داخلي و بين‌المللي با تأييد وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامي به عنوان استعداد برتر

تبصره: تشخيص اعتبار مسابقه با بنياد است.

6ـ٤ شخصيتهاي برجسته علمي، اقتصادي، اجتماعي و فرهنگي كشور

الف) برگزيدگان از ميان محققان ايراني كه بر اساس معيارهاي مؤسسات معتبر اطلاعات علمي بين‌المللي و داخلي به لحاظ تعداد ارجاعات به مقالات آنها و يا ساير شاخص‌هاي مرتبط به عنوان پژوهشگران و دانشمندان ملي و بين‌المللي قرار گرفته‌اند، با معرفي وزارتين علوم و بهداشت بهعنوان نخبه

ب) برگزيدگان از ميان افرادي كه براي حل مشكلات ملي اقتصادي، اجتماعي و فرهنگي كشور راهكارهاي مناسبي ارائه كرده‌اند و اين راهكارها تجربه شده و نتايج حاصل از آن به تأييد مراجع ذيربط رسيده باشد، با انتخاب بنياد به عنوان استعداد برتر

ج) برگزيدگان از ميان افرادي كه در هر يك از رشته‌ها و گروه‌هاي علمي اعم از علوم انساني و معارف اسلامي، علوم پايه، فني مهندسي، پزشكي، كشاورزي و هنر، نظريه يا تئوري جديد ارائه كرده و از سوي مراجع معتبر ملي و بين‌المللي مربوطه، تأثيرگذار شناخته شده باشد به عنوان استعداد برتر (تشخيص مراجع معتبر با بنياد است(

د) برگزيدگان از ميان مؤلفان و مترجمان كتب، نويسندگان مقالات، واعظان و شاعران كه آثار فاخر ايشان داراي نقش مهم و تأثير ويژه در توسعه مرزهاي دانش و فناوري يا تربيتي و اخلاقي در حوزه مربوط بوده است، به عنوان استعداد برتر) تشخيص مراجع معتبر با بنياد است

7ـ٤ آفرينندگان آثار بديع و ارزنده ادبي و هنري برگزيدگان از ميان آفرينندگان آثار بديع و ارزنده هنري در حوزه‌هاي موسيقي، نقاشي، هنرهاي تجسمي، هنرهاي نمايشي، معماري و غيره با معرفي مراجع معتبر و انتخاب بنياد به عنوان استعداد برتر (تشخيص مراجع معتبر با بنياد است)

8ـ٤ اعضاي هيأت علمي دانشگاهها و مؤسسات پژوهشي و فناوري

الف) برگزيدگان از ميان اعضاي هيأت علمي كه در مراتب دانشگاهي كار ممتاز و شاخصي را انجام داده‌اند به عنوان استعداد برتر

ب) برگزيدگان از ميان اساتيد نمونه و ممتاز در سطح كشور براساس ضوابط وزارتين علوم و بهداشت به عنوان استعداد برتر

ج) برگزيدگان از ميان پژوهشگران نمونه كشوري براساس ضوابط وزارتين علوم و بهداشت به عنوان استعداد برتر

9ـ٤ مدرسين و محققين علوم حوزوي

الف) برگزيدگان از ميان مدرسين حوزه‌هاي علميه كشور كه تدريس مي‌نمايند، براساس ضوابط شوراي عالي حوزه علميه قم به عنوان استعداد برتر

ب) برگزيدگان از ميان محققين برتر حوزوي با معرفي شوراي عالي حوزه علميه قم به عنوان استعداد برتر

تبصره ۱: در مواردي كه براي «برگزيدگان» مرجع ذكر نشده است، مرجع گزينش بنياد است .

تبصره ۲: بنياد مي تواند از ميان برگزيدگان به عنوان «استعدادهاي برتر » افرادي را به عنوان «نخبه» معرفي نمايد .

ماده٥:

پيشنهاد استعداد برتر و نخبگي مي‌تواند هم از سوي افراد واجد شرايط و هم از سوي نخبگان و استعدادهاي برتر شناخته شده و هم از سوي نهادها و سازمانها به بنياد صورت گيرد.

ماده ٦:

نحوه حمايت از استعدادهاي برتر و نخبگان و ساير موارد براساس آيين نامه‌ها و ضوابطي خواهد بود كه مطابق بند ١١ ماده ٩ اساسنامه بنياد توسط هيأت امناء بنياد ملي نخبگان پيشنهاد و به تصويب مي‌رسد.

ماده ٧:

موارد خاص و همچنين موارد پيش بيني نشده يا داراي ابهام در شرايط احراز استعدادهاي برتر و نخبگي و مراجع تأييد كننده بنا به تصويب هيأت اماناي بنياد ملي نخبگان خواهد بود.

ماده ٨:

اين آيين نامه در ٨ ماده و ٧ تبصره در جلسه ٥٨٩ مورخ ٨٥/٦/١٤ به تصويب شوراي عالي انقلاب فرهنگي رسيد و هرگونه تغيير در مفاد آن منوط به پيشنهاد هيأت اماناي بنياد ملي نخبگان كشور و تصويب شوراي عالي انقلاب فرهنگي خواهد بود.